

Sygn. akt I C 355/14

POSTANOWIENIE

Dnia 14 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Zbigniew Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 2014 r. w Zielonej Górze na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. B. przeciwko (...) w W.

o ustalenie

postanawia:

odrzuć pozew.

UZASADNIENIE

Powód A. B. pozwem z dnia 12 sierpnia 2014 r. wniesionym przeciwko partii politycznej (...) w W. domagał się ustalenia, że wykluczenie powoda z pozwanej partii jest bezskuteczne.

Sąd zważył, co następuje:

Pozew podlega odrzuceniu z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Zgodnie z przepisem art. 1 k.p.c., Kodeks postępowania cywilnego normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne). Z mocy zaś art. 251 k.p.c., do rozpoznawania spraw cywilnych powołane są sądy powszechne, o ile sprawy te nie należą do właściwości sądów szczególnych, oraz Sąd Najwyższy.

Analizując treść ww. przepisów należy dojść do wniosku, iż rozpoznanie przez sąd sprawy o ustalenie bezskuteczności wykluczenia członka partii politycznej z partii politycznej możliwe jest tylko wtedy, gdy stosunek członkostwa w partii politycznej byłby stosunkiem z zakresu prawa cywilnego.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (tekst jedn.

Dz.U. Nr 155, poz. 924 z 2011 r.), partia polityczna jest dobrowolną organizacją, występującą pod określoną nazwą, stawiającą sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej. Partia polityczna jest zatem szczególnego rodzaju stowarzyszeniem o szczególnych celach, o czym świadczy chociażby fakt, iż części nieuregulowanej w ustawie, ustawodawca odsyła do ustawy prawo o stowarzyszeniach (art. 49 ww. ustawy). Nie wątpliwie partia polityczna ma charakter samorządny, o czym świadczy chociażby treść art. 9 ust. 1 ww. ustawy, który wskazuje, iż to statut partii politycznej określa sposób nabycia i utraty członkostwa.

Wzajemne stosunki, jakie zachodzą między partią polityczną a jego członkami, nie należą do sfery cywilno – prawnej (chyba że strony zawarły umowę cywilno – prawną, np. najmu lub umowę o pracę) lecz do sfery społeczno – organizacyjnej, dla których organy państwa ingerują jedynie w wypadkach i zakresie przewidzianym w ustawie. Świadczy o tym treść ustawy o partiach politycznych, która enumeratywnie wymienia przypadki kontroli władzy sądowniczej nad działalnością partii politycznych (przykładowo art. 12, 14, 19, czy też w szczególności

art. 34b ww. ustawy). Co więcej, ustawa o partiach politycznych nie zawiera regulacji dotyczących stosunku członkostwa pozostawiając tą kwestię samorządności partii politycznych. Jedyny wyjątek dotyczy wystąpienia z partii politycznej (art. 10 ww. ustawy). Jeśli ustawodawca chce przyznać członkom organizacji prawo do kontroli wykluczenia ich z organizacji, wprost tak stanowi w ustawach, które ich dotyczą (przykładowo art. (...) prawa spółdzielczego). Tymczasem ustawa o partiach politycznych nie przewiduje sądowej kontroli wykluczania członków z partii politycznych.

Przejawem samorządności partii politycznych są decyzje o przyjęciu bądź wykluczeniu z jej grona członków, podejmowane przez powołane do tego organy w ramach przysługujących im uprawnień statutowych. Dochodzenie przez osobę skreśloną z listy członków partii politycznych przywrócenia jej członkostwa nie należy do sfery stosunków, o których mowa w art. 1 k.p.c., a zatem nie podlega rozpoznaniu na drodze procesu cywilnego (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 grudnia 1972 r. I CZ 149/72, publ. Lex 7201. Co prawda ww. orzeczenie zostało wydane na tle stosunku członkostwa w stowarzyszeniach, niemniej z uwagi na analogiczną konstrukcję samorządności obu podmiotów, zachowuje swą aktualność również w odniesieniu do partii politycznych).

W niniejszej sprawie powód wystąpił o ustalenie bezskuteczności wykluczenia. W istocie powód pozew domagał się aby sąd ocenił czy działanie partii politycznej, w sferze w jakiej jest samorządna (nabycie i utrata członkostwa), było zgodne z prawem i w konsekwencji przywrócił powoda do członkostwa w partii politycznej. Sąd nie jest władny oceniać działania organów partii politycznych wobec swych członków w zakresie w jakim te działania dotyczą sfery samorządności. Przyjęcie odmiennej tezy oznaczałoby, że sąd jest uprawniony do kontrolowania samorządnych działań organizacji społecznych, co wykluczałoby ich samorządność. Odmienny charakter ma pojawiająca się w orzecznictwie kwestia ochrony dóbr osobistych członka organizacji naruszonych przez działania organizacji. Niewątpliwie jest to stosunek z zakresu prawa cywilnego. Stosunek członkostwa nie jest jednak stosunkiem cywilno prawnym lecz stosunkiem społeczno organizacyjnym, w który Sąd może ingerować wyłącznie w przypadkach wskazanych w ustawie. Ustawa o partiach politycznych nie przewiduje możliwości sądowej kontroli decyzji organów partii politycznych podjętych w przedmiocie wykluczenia członka partii.

Na marginesie można wskazać, że przyjęty przez Sąd pogląd, iż nie każda sprawa o ustalenie prawa do bycia członkiem określonej organizacji jest sprawą cywilną, potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego wydane na tle sprawy o ustalenie prawa do wykonywania mandatu sędziego Trybunału Konstytucyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2009 r., I CSK 16/09, publ. lex 583720). Stosunki członkostwa (sprawowania mandatu) mogą wynikać z innych stosunków prawnych niż stosunek cywilno – prawny. Jedynie w zakresie stosunków cywilno – prawnych istnieje droga sądowa.

Zgodnie z art. 199§1 pkt 1 k.p.c., Sąd odrzuci pozew jeżeli droga sądowa jest niedopuszczalna. Wobec stwierdzenia niedopuszczalności drogi sądowej powództwa o ustalenie bezskuteczności wykluczenia z partii politycznej, Sąd odrzucił pozew.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w postanowieniu.